

КОНЦЕПТ ОЦІНКА ТА ЇЇ ЕКСПЛІКАЦІЯ ДІЄСЛОВАМИ-ЗВ'ЯЗКАМИ У СТРУКТУРІ АНГЛОМОВНОГО ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ

Островська О. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів
Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Університетська, 1, Львів, Україна
orcid.org/0000-0003-2493-0141
ostrovskalesia1@gmail.com*

Поплавська Л. Л.

*викладач кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів
Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Університетська, 1, Львів, Україна
orcid.org/0000-0002-9099-6483
lyudmilap3103@gmail.com*

Ключові слова: *категорія оцінки, парадигма, морфологічні засоби, предикатив, мікрополе, предикат.*

Концепт «оцінка» – явище різноаспектне і належить до різних галузей науки. Ми розглядаємо його як категорію оцінки в структурі англomовного художнього дискурсу. Категорія оцінки тісно пов'язана з денотативним і конотативним значенням. У плані змісту оцінку диференціюють на негативну або позитивну, у плані вираження – на імпліцитну та експліцитну. Оцінку як лінгвостилістичне явище ми визначаємо як закріплене в семантичній структурі слова оцінне значення, яке передає ставлення мовного колективу до співвіднесеного зі словом поняття або предмета за схемою: добре/погане, схвалення/несхвалення. За нашим дослідженням реалізація категорії оцінки в художньому дискурсі здійснюється на лексико-семантичному, морфологічному та синтаксичному рівнях. У статті досліджуються шляхи експлікації категорії оцінки за допомогою дієслів-зв'язок. Для цих дієслів характерні деякі властивості, які відрізняють їх від інших дієслів. Вони виділяються своєю функцією, оскільки виступають у реченні в складі іменникового присудка і сполучають підмет із предикативним членом. Суть предиката полягає у визначенні й оцінці статичних властивостей і динамічних проявів об'єктів дійсності та їх відношень. Ядро предикативної лексики становлять дієслова. З їхніми семантичними класами пов'язані й основні типи значень ознаки, а також важливіші типи речень.

Основна формальна ознака дієслова-зв'язки, яка закріплена в самій назві, визначається її основною функцією – забезпечувати лексичними засобами вираження логічного зв'язку в реченні, а також у певному контексті реалізувати оцінне значення. Усі дієслова, які вживаються у функції зв'язки, втрачають частину свого вихідного лексичного значення. Ці властивості є вирішальними у визначенні дієслівних зв'язок. Дієслова-зв'язки можна згрупувати у три порівняно самостійні мікрополя, які разом з іншими частинами мови реалізують функцію категорії оцінки. До першого мікрополя належать дієслова-зв'язки, які виражають існування певної якості або стану. Ядром цього мікрополя є дієслово “to be”. Друге мікрополе утворюють дієслова, що означають збереження або продовження стану і якості суб'єкта, його ядро – дієслово “to keep”. У третє мікрополе, ядром якого є дієслово “to become”, входять дієслова-зв'язки, що означають зміну стану або якості.

THE CONCEPT OF EVALUATION AND ITS EXPLICATION BY MEANS OF THE LINK VERBS IN THE STRUCTURE OF ENGLISH FICTION DISCOURSE

Ostrovska O. M.

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Foreign Languages Department for Humanities
Ivan Franko National University of Lviv
Universytetska str., 1, Lviv, Ukraine
orcid.org/0000-0003-2493-0141
ostrovskalesia1@gmail.com*

Poplavska L. L.

*Lecturer at the Foreign Languages Department for Humanities
Ivan Franko National University of Lviv
Universytetska str., 1, Lviv, Ukraine
orcid.org/0000-0002-9099-6483
lyudmilap3103@gmail.com*

Key words: *category of evaluation, morphological means, predicative, microfield, predicate, paradigm.*

The concept of evaluation is the phenomenon of the various aspects and belongs to the different fields of science. We regard it as a category of evaluation in the structure of English fiction discourse.

The category of evaluation is closely connected with the denotative and connotative meanings. The word in the plan of content can be distinguished as positive and negative and in the plan of expression as implicit and explicit. The category of evaluation as the linguo-stylistic concept is defined as appraisal meaning within semantic structure of the word, which realizes the attitude of the language collective to the words correlation with the word conception, or object (good/bad, approve/disapprove). The explication of the category of evaluation is carried out at the lexico-semantic, morphological and the syntactical levels. The article consider the problem of explication the category of evaluation in the fiction discourse by means of the link verbs. Link verbs differ from the other words by their peculiarities. The aim of this article is to determine the pragmatic potential of English link verbs, which realize the category of evaluation from the outlook of their functionally communicative analyses, which define the type of discourse. The link verbs are distinguished by their function since they are the part of the compound nominal predicate (the nominal part of the predicative). The essence of the predicative is in the definition and evaluation of the statistic property and dynamic development of the objects of reality and their relations. The nucleus of the predicate lexis consists of the verbs. The main types of the meanings of the features and some types of the sentences are closely connected with their semantic classes. The main formal characteristic of the link verbs, which is attached to its name is defined the principal function to ensure lexical meanings of expression the logical connection in the sentence and in a certain context realize the evaluation. Link verbs can be divided into three microfields: 1) link verbs express the existence of a certain quality or state. The nucleus of this microfield is the verb “to be”, 2) the verb “to keep” is the nucleus of the microfield of the verbs that define the maintenance or continuation of the state, 3) the verb “to become” is a nucleus of the verbs that demonstrate the change of the state or quality.

Постановка проблеми. Питання про визначення концепту «оцінка» в мовознавстві залишається спірним. Труднощі у визначенні цієї категорії поля-

гають у тому, що це явище є різноаспектне і належить до різних галузей науки, де має свою галузеву інтерпретацію, зберігаючи при цьому стрижневі

елементи. Саме в результаті складності цього поняття йому важко дати адекватне визначення.

Дискурсна лінгвістика зумовлена активізацією в лінгвістиці таких парадигм, як когнітивна, прагматична та антропологічна. Концепт оцінки тісно пов'язаний із цими парадигмами. Ми вважаємо за доцільне визначити прагматичний потенціал англійських дієслівних зв'язок, які є реалізаторами категорії оцінки, з погляду їхнього функціонально-комунікативного аналізу в художньому дискурсі. Дієслова-зв'язки експлікуються в терміні категорії оцінки, який і визначає тип дискурсу. Для цих дієслів характерні деякі властивості, які відрізняють їх від інших дієслів. Насамперед, вони виділяються своєю функцією, оскільки виступають у реченні у складі іменникового присудка і сполучають підмет із предикативним членом. Актуальність вивчення дієслів-зв'язок англійської мови визначаються, з одного боку, важливістю вивчення мови у реальному дискурсі, виявлення специфіки функціональної семантики мовних одиниць з урахуванням ситуації спілкування, а з іншого боку, недостатнім вивченням дієслів аксіологічної тематики, зокрема англійських дієслівних зв'язок у художньому дискурсі. Найзагальніші визначення концепту оцінки в мовознавстві знайшли своє відображення у великій кількості праць як вітчизняних, так і зарубіжних лінгвістів (І. Арнольд, Е. Азнаурова, В. Василенко, О. Вольф, М. Брандес, В. Кузнецова, О. Зубов).

У лінгвістиці категорія оцінки визначається здебільшого як позитивна або негативна кваліфікація предмета думки [1, с. 130] або ж як позитивне або негативне судження про те, що називається цією лінгвістичною одиницею [2, с. 110]. О. Зубов розглядає оцінку як наявність або кількість цінності в об'єкті, тобто його значення, корисність, здатність задовольняти потреби. Окрім якісної (позитивної чи негативної) характеристики або орієнтованості, оцінкам притаманна і кількісна характеристика, яка є ступенем інтенсивності [3, с. 21]. Е.С. Азнаурова відрізняє соціальну оцінку як категорію прагматичну. Цю оцінку можна визначити як свідому людську діяльність, що веде за собою позитивну або негативну позицію оцінюваного стосовно оцінюючого [4, с. 117]. І. Арнольд дотримується думки, що слово має оцінний компонент значення, якщо воно виражає позитивне або негативне судження про те, що воно називає (схвалення-несхвалення). Оцінний компонент невідривно пов'язаний із предметно-логічним, уточнює і доповнює його і тому може входити до словникової дефініції. На відміну від емоційного компонента, оцінний не сприяє факультативності або послабленню синтаксичних зв'язків [2, с. 110]. О. Вольф зазначає, що емоційна та раціональна оцінка + емоційна –

це, як правило, експресивна оцінка, тобто безпосередня реакція на об'єкт (предмет, подію). Раціональна оцінка передбачає оцінне судження і шляхи вираження, які враховують цей характер оцінки, сюди зараховуємо, насамперед, аксіологічні предикати [5, с. 13]. О. Котова наголошує, що предикативність є носієм функції повідомлення у висловлюваннях, оскільки предикативний знак завжди виконує цю функцію, на відміну від інших мовних знаків, які виконують функцію називання [6, с. 60]. Предикативність, таким чином, виражає первинну інформативність, яка становить суть повідомлення. Логічно можна вважати, що предикативне функціонування лексичних оцінних одиниць є критерієм виділення такого прагматичного типу речень, як оцінка.

Як видно з аналізу теоретичних поглядів лінгвістів стосовно концепту предиката, можна стверджувати, що мало уваги приділяється дієсловам-зв'язкам як засобу експлікації категорії оцінки в художньому дискурсі.

Мета і завдання статті. У роботі ми маємо на меті визначити прагматичний потенціал англійських дієслівних зв'язок, які є реалізаторами категорії оцінки, з погляду їх функціонально-комунікативного аналізу в структурі художнього дискурсу. Ставимо перед собою завдання типологізувати дієслова-зв'язки, які реалізують концепт оцінки в англійському дискурсі та простежити когнітивний зміст і прагматичну функціональність дієслів-зв'язок в американській художній прозі.

Предмет та об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження вибрано морфологічні засоби реалізації категорії оцінки (дієслова-зв'язки), а предметом аналізу – лексичні, семантичні та морфологічні функціональні характеристики мовних одиниць, що виражають концепт оцінки.

Виклад основного матеріалу. Дієслова-зв'язки експлікуються в терміні «категорія оцінки», який і визначає тип дискурсу. Оскільки дієслівні зв'язки виступають у реченні в складі іменникового присудка і сполучають підмет із предикативним членом, вважаємо за необхідне розглянути суть предикативності.

Предикативність – синтаксична категорія, головна ознака речення як комунікативної одиниці, що виявляється в наявності в ньому позначення центру певної події, ситуації, які оформлені у вигляді повідомлення, зараховуючи його до дійсності, часових планів і певного мовця [7, с. 489]. Суть предиката полягає у визначенні й оцінці статичних властивостей і динамічних проявів об'єктів дійсності та їх відношень. Ядро предикатної лексики становлять дієслова. З їхніми семантичними класами пов'язані і основні типи значень ознаки, а також важливі типи речень.

Увесь масив предикатів Л. Васильєв групує за трьома критеріями: 1) за доміантними компонентами їх значень, які виділяються на базі лексичних парадигм; 2) за ядерними компонентами, які виконують функцію ідентифікаторів основних семантичних класів слів і фразеологізмів, що виділяються за денотативним принципом; 3) за синтагматичними компонентами, які виленовуються на базі семантико-синтаксичних моделей речення, ядром яких є предикати. Ці три класифікації перехрещуються між собою. За доміантними лексичними компонентами значення виділяються два основні типи предикатів: існування (згідно з доміантним компонентом «бути» або «не бути») і акціональні (згідно з доміантним компонентом «здійснювати щось» із позитивним чи негативним відтінком)[8, с. 119].

Н. Сазонова трактує предикативність як визначальну ознаку одиниці мовленнєвого спілкування і вважає, що її варто розглядати як властивість речення і як обов'язкову умову його існування [9, с. 10].

Предикативність – це поняття відношення, яке відображає наявність або відсутність зв'язку будь-якого предмета чи явища з поняттям існування, буття. Власне ствердження наявності або відсутності зв'язку будь-чого з будь-чим, зв'язку двох обов'язкових компонентів усіх повідомлень становить зміст предикативного відношення. Предикативний зв'язок між підметом і присудком найчіткіше виявляє предикативність у реченні. За своєю значущістю у структурі речення ця предикативність вважається первинною. Предикативність як властивість речення можна спостерігати у формі предикативного зв'язку між членами речення. Вона пов'язує не лише головні члени (підмет і присудок), але й деякі інші члени речення. У цьому випадку її можна назвати вторинною. У першому випадку (підмет + присудок) присудок як слово, що виражає предикативність, є головною структурною віссю предикативності, яка організовує усе речення. Присудок разом із підметом утворюють структурний центр речення і виражають, як правило, первинний предикативний зв'язок. Вторинна предикативність може стосуватись як другорядних членів речення, так і головних. Вона предикатує в реченні щось додатково до первинної предикативності, але не виступає у формі присудка.

Категорія предикативності, як наголошує О. Котова, є носієм функції повідомлення у висловлюваннях, оскільки предикативний знак, на відміну від інших мовних знаків, які виконують функцію називання, завжди виконує цю функцію [6, с. 60]. Отже, предикативність виражає первинну інформативність, яка становить суть повідомлення. Можна вважати, що предикативне функціонування лексичних оцінних оди-

ниць є критерієм виділення такого прагматичного типу речень, як оцінка.

Оцінні оператори можуть виявлятися як предикати, предикативи, предикативні означення і атрибути. Оцінні предикати виражають оцінне ставлення суб'єкта до об'єктів, передача якого є основною метою повідомлення мовця. У тих випадках, коли оцінний оператор уживається у функції предикативного означення, він послуговується елементом, на який припадає комунікативний центр висловлювання: “*Don't be childish, Mr. Craig, she said sharply*” [10, р. 18]. Предикативне значення (*sharply*) характеризує предикат в оцінному смислі, відображаючи ставлення суб'єкта оцінки до того, що відбувається, і є вираженням нейтральною предикативною одиницею. Той факт, що при редукції предикативного означення видозмінюється смисл висловлювання, свідчить про значущість оцінної одиниці, яка уживається в цій синтаксичній функції [11, с. 127].

Щодо атрибутивного вживання оцінних операторів, то, очевидно, правомірною є думка тих авторів, які розмежовують поняття ознаковості і предикативності. Оцінні (особливо соціально зумовлені) характеристики, як правило, є невід'ємною частиною предметів, ситуацій та інших оцінних об'єктів. Кваліфікація на зразок *good girl, nice flat* т ін. не є пов'язані з вираженням предиката, а, навпаки, відображають цілісність структури і зміст іменної групи. Атрибутивне вживання оцінних одиниць у реченні не є основою для виділення речень із первинною оцінною інформативністю [12, с. 155]. Оцінні оператори, які використовуються у предикативі, виражають стан об'єкта оцінки, який приписує їм суб'єкт. На думку В. Адмоні, властивість, яка виступає у присудку, починає трактуватися як така, що стає властивою предмету, тобто певною мірою отримує відтінок стану [13, с. 80].

Зміст предиката не обмежується вираженням ознаки. Його змістом, окрім думки про ознаку, може бути думка про властивість, відношення, спонукання до дії, оцінювання певного об'єкта. О. Вольф виділяє в окрему групу аксіологічні предикати. Ми, дотримуючись цього ж погляду, під аксіологічними предикатами розуміємо клас предикатів, які входять до структури оцінки, об'єднуючи її суб'єкт та об'єкт. Аксіологічний предикат є основним засобом експлікації модальної рамки оцінки, і ми зараховуємо його до первинного. Він уводить у висловлювання експліцитну суб'єктивність, указуючи на наявність оцінного суб'єкта, і представляє оцінку як таку, що належить до його концептуального світу [5, с. 95]. Дієслова-зв'язки завжди наявні в аксіологічних предикатах і входять до модальної рамки оцінки. У семантичному плані дієсловам-зв'язкам притаманні певні

трансформації їхніх значень. Як правило, ці семантичні перетворення в дієслівній зв'язці є десемантизацією, делексикологізацією вихідного значення.

А. Кузнецов розмежовує дієслова-зв'язки відповідно до ступеня їх десемантизації на «чисті» зв'язки та «напівзв'язки». Цей поділ базується на їх семантичній відмінності [14, с. 80–81]. Основна формальна ознака дієслова-зв'язки, яка закріплена в самій назві, визначається її основною функцією – забезпечувати лексичними засобами вираження логічного зв'язку в реченні, а також у певному контексті реалізовувати оцінне значення.

Сама назва «дієслова-зв'язки» свідчить про те, що семантика таких лексичних одиниць значною мірою зумовлена їх поєднанням з іншими словами в реченні. Водночас варто зазначити, що нерідко загальний контекст вживання тієї чи іншої дієслівної зв'язки, її семантичні характеристики визначають певні смислові особливості дієслівної зв'язки і стають частиною її значення як одиниці мови.

Усі дієслова, які вживаються у функції зв'язки, втрачають частину свого вихідного лексичного значення. Ці властивості є вирішальними у визначенні дієслівних зв'язок. Проаналізувавши ряд дієслів, ми відібрали як найуживаніші в англійській мові такі дієслова-зв'язки, що експлікують категорію оцінки: *to be, to feel, to seem, to keep, to hold, to remain, to continue, to become, to come, to get, to go, to grow, to turn, to make, to look, to like*. У сполученнях на зразок *to go mad, to turn white, to keep silent* дієслова разом із предикативним членом утворюють дуже тісно пов'язане сполучення, яке називає одне поняття. У цьому комплексі основне смислове навантаження несе не дієслово, а пов'язаний із ним прикметник або іменник. Однак це не означає, що дієслово в таких конструкціях стає семантично нейтральним. Воно лише змінює характер свого значення і починає виражати категорію існування, становлення або зміни якоїсь субстанції чи її якості, що визначається предикативним членом, тобто починає виражати певну форму існування явища. Подібно до інших семантичних полів, семантичне поле оцінних дієслівних зв'язок має свою особливу інтегральну семантичну ознаку. Їх об'єднання в лексико-семантичне поле (ЛСП) відбувається на основі семантичної властивості, що визначається негативно – як часткова десемантизація вихідної дієслівної лексеми. Цій інтегральній ознаці притаманний динамічний характер, оскільки він допускає певну трансформацію значення в межах одного дієслова і вимагає врахування двох семантичних параметрів (що було і що сталося).

Дієслова-зв'язки можна згрупувати у три порівняно самосійні мікрополя, які разом з іншими частинами мови реалізують функцію категорії

оцінки. До першого мікрополя належать дієслова-зв'язки, які виражають існування певної якості або стану, що є характерним для суб'єкта і в дискурсі може трактуватися як оцінка. Типовим дієсловом цього мікрополя, тобто таким, який утворює його ядро, є дієслово *'to be'*. Далі ми сюди ж зараховуємо дієслова: *to feel, to seem, to mean*.

Як відомо, у сучасній англійській мові поширене вживання в субстантивній функції допоміжних і модальних дієслів, а також зв'язки *«to be»* з метою уникнути повторення неслужбового дієслова в складі дієслівного присудка або предикатива в складеному іменниковому присудку. Цю проблему вперше розглянув Л. Блумфілд, він, зокрема, наголошував на граматичній природі явища, яке назвав субституцією. Цей термін об'єднує у собі значення термінів «заміна» і «репрезентація» [15, с. 269]. Важливими проблемами лексичної семантики є співвідношення лексичного значення і поняття, структура лексичного значення і семантична структура слова. У процесі розгляду субстантивного дієслова як повнозначного і зв'язки змішуються два види відмінностей: з одного боку, синтаксична відмінність між самостійним уживанням дієслова *“to be”* і вживанням для зв'язку, а з іншого – відмінність семантична: між значенням цього дієслова «існувати», «бути» і повною відсутністю значення. Семантична ознака «існування», що творить основу смислу дієслова-зв'язки *“to be”*, визначає місце вказаного дієслова-зв'язки в рамках першого мікрополя. Водночас зв'язка *“to be”* у сполученні з іншими частинами мови може виражати як позитивну, так і негативну оцінку, наприклад: 1) *“Fortunately for Martin, he was brilliant”* [16, p. 17]. 2) *“The delegates were wrong”* [16, p. 158]. У першому випадку зв'язка *“to be”* вжита в минулому неозначеному часі, у сполученні з прикметником *brilliant* виражає позитивну оцінку, яку можна також кваліфікувати як оцінку за розумовими здібностями, а у другому – *“to be”* і прикметник *wrong* – негативну. В обох випадках оцінка є експліцитною і суб'єктом оцінки є сам автор.

Коли дієслово *“to be”* у простій особовій формі є компонентом аналітично пасивної форми корелята, воно, як правило, дублюється у складі репрезентуючої форми [15, с. 8]. Дієслово-зв'язка *“to be”* може виступати і як повнозначне дієслово, яке у певному контексті виражає ту чи іншу оцінку. *“I saw you talking to David Teichman”, Green said. ‘He was something in his day, wasn't he?’ ‘He certainly was”* [10, p. 147].

Усі дієслова-зв'язки, що входять до першого мікрополя, у своєму основному значенні є дієсловами чуттєвого сприйняття, яке знаходить своє відображення і реалізує оцінне судження в широкому діапазоні сполучення з різними частинами мови.

У рамках першої підгрупи створюється автономне об'єднання лексем, основою для якого є семантична ознака «існування, відчуття, сприйняття». Більшість цих дієслів у своєму основному значенні є дієсловами чуттєвого сприйняття. Основними дієсловами-зв'язками, окрім дієслова “to be”, які передають оцінне значення сприйняття і відчуття, у цій групі є дієслова: *to feel, to seem, to mean*. Найширшим за значенням є дієслово “to feel”. 1) “*She felt let down and disappointed, though not to have got some definite information while Yvette was with her*” [17, p. 375]. 2) “*I felt sorry for him, Laura Bo said*” [17, p. 291]. В обох випадках дієслово-зв'язка “to feel” вживається у складеному іменниковому присудку і сполучається з дієсловом (у першому випадку) і з прикметником (у другому).

Слід зауважити, що навіть у тих випадках, коли вживання цього дієслова як зв'язки найчіткіше, пов'язані з ним предикативи характеризуються певною семантичною однорідністю, оскільки вони виражаються, як правило, прикметником або дієприкметником, що виконує функцію означення і вказує на внутрішній стан суб'єкта, його відчуття. У цьому значенні можна говорити про збереження семантичної подібності дієслова-зв'язки з основним значенням самого дієслова.

До дієслів-зв'язок, які відображають категорію оцінки через сприйняття органів відчуття, можна зарахувати також і дієслова, які входять до різних мікро-ЛСП, зокрема, дієслово “to look”, яке ми зараховуємо до третього мікрополя, і дієслова “to seem”, що належить до першого мікрополя. Ми розглядаємо ці дієслова не лише в їх основному сенсорному значенні, але також як і дієслова, що виражають судження про певний об'єкт [11, с. 133]. Наприклад: 1) “*She was fifty, but looked about thirty-five, with a trim figure and a gentle, unlined, unlined, non-Hollywood face*” [10, p. 46]. 2) “*On that basis, her declaration equality – which it clearly was – seemed reasonable*” [10, p. 146].

Дієслово “to seem” за значенням подібне до дієслова “to look” і виступає в аналогічних синтаксичних конструкціях, про що свідчать приклади, наведені вище. Різниця між дієсловами-зв'язками “to look” та “to seem” полягає в тому, що “to look” стверджує достовірність вираження, тоді як “to seem” виражає сумнів у цій достовірності.

Друге мікрополе утворюють дієслова, які означають збереження або продовження стану і якості суб'єкта і, відповідно, оцінного судження щодо нього. Основним із них, на нашу думку, є дієслово “to keep”, а периферійними – дієслова *to hold, to remain, to stay, to continue*. Ядром другого мікро-ЛСП дієслів-зв'язок, які експлікують оцінку, є дієслово “to keep”. Це дієслово, як і інші дієслова, що створюють периферію вказаного мік-

рополя, означають збереження стану з відтінком активності суб'єкта, наприклад: 1) “*Government was concentrated in one branch, and we have seen what happened : legislatures kept running from one extreme to the next according to the passing of the day*” [16, p. 207]. 2) “*Roger Sherman continued to believe that states knew best what their people wanted*” [16, p. 187]. У першому прикладі спостерігається збереження стану, а у другому – продовження.

Характерною ознакою дієслів-зв'язок третього мікро-ЛСП є ознаки зміни стану та якості або їх встановлення, наприклад: 1) “*It is true enough that the people are frequently slow to become aroused, and slower to act*” [16, p. 267]. 2) “*That man writes so badly, I get angry at him even when he gives me a rave*” [10, p. 139]. 3) “*As he read the familiar pages, he was conscious of a growing unease, and at the end a vast echoing emptiness*” [10, p. 71].

Дієслова-зв'язка “to become” разом із дієприкметником виражають зміну стану (перший приклад), а дієслова-зв'язки “to get”, “to grow” (другий та третій приклади) вказують на зміну якості.

Висновки. Проведений аналіз теоретичних та практичних аспектів лінгвостилістичної реалізації категорії оцінки дає підстави зробити висновок про те, що у лінгвістичній літературі проблема категорії оцінки не знайшла однозначного теоретичного тлумачення. До оцінних категорій дослідники іноді зараховують явища різного порядку, мають місце різнопланові визначення цієї категорії. Мовленнєва оцінка як філологічна категорія – це вияв наявності (чи відсутності) ціннісних якостей у певному об'єкті. Іншими словами, йдеться про аксіологічні константи, які виражають ступінь значущості об'єкта з погляду відповідності об'єкта потребам, інтересам та бажанням суб'єкта.

Значний інтерес у плані експлікації оцінки становлять дієслова аксіологічної тематики. У мові художнього твору дієслівна реалізація оцінки визначається потребою вираження оцінного відношення, суб'єктивної думки мовця про художні «реальні» явища, пов'язані з авторською прагматикою. Аксіологічні дієслівні групи містять оцінний елемент, який у контекстах різних художніх творів може бути ядерним в одних або периферійним – в інших. До аксіологічних дієслів ми зараховуємо дієслова-зв'язки, тобто дієслова зі значеннями «існування», «буття», «відчуття», ті, яким властиві ознаки тривалості стану або якості. Усі вони входять у предикативні конструкції, які експлікують «оцінку». Ця експлікація може здійснюватися як на диференційному, так і на контекстуальному рівнях. У подальшому дослідженні вважаємо за доцільне зосередити увагу на вивченні шляхів реалізації категорії оцінки в дискурсі художнього тексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брандес М.П. Стилистический анализ. Москва : Высш. шк., 1971. 127 с.
2. Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка (стилистика декодирования). Москва : Просвещение, 1990, 300 с.
3. Zubov A.V. (1975) The language means of realization the category of evaluation [O yazykovykh sredstvakh vyrazheniya kategorii otsenki v sovremennom anglijskom yazyke (na materialе anglo-amerikanskoj pressy)]: dys. ... kand. filol. nauk. Moskva, 1975, 174 p.
4. Aznaurova E.S. (1973) Essay of the stylistics of the word [Ocherki po stilistike slova] Tashkent: FAN Uzb.SSR, 401 p.
5. Vol'f E.M. (1985) The Functional semantic of evaluation [Funktsional'naja semantika otsenki]. Moskva: Nauka, 226 p.
6. Kotova O.A. (1983) Function of the predicative symbol in modern German. Structure and function of the syntactic units in modern German [Funktsija predikativnogo znaka v sovremennom nemetskom yazyke. Struktura i funktsija sintaksicheskikh yedinit v germanskih yazykah]. Gorkij, p. 57–63.
7. Salivonova O.O. (2006) Modern linguistics. Terminological Encyclopedia [Suchasna lingvistyka. Terminologichna entsyklopedija]. Poltava: Dovkillja-K, 2006, 716 p.
8. Васильев Л.М. Современная лингвистическая семантика. Москва : Высш. шк., 1990, 175 с.
9. Сазонова Н.М. Предикативные структуры в современном английском языке. Київ : Рад. шк., 1969, 142 с.
10. Shaw Irwing. Evening in Byzantium. Great Britain, 1976, 284 p.
11. Островська О.М. Лінгвостилістичні засоби реалізації категорії оцінки (на матеріалі американської художньої прози) : дис. ... канд. філол. наук. Львів, 2001, 176 с.
12. Колесник С.Н. Оценочные номинации и их функционирование в тексте (на материале английского языка) : дис. ... канд. филол. наук. Киев, 1988, 155 с.
13. Адмони В.Г. Синтаксис современного немецкого языка. Система отношений и система построений. Ленинград : Наука. Ленингр. отд-ние, 1973, 366 с.
14. Кузнецов А.М. Структурно-семантические параметры в лексике: на материале английского языка. Москва: Наука, 1980, 160 с.
15. Блумфилд Л. Язык (перевод с англ. Е. Кубрякова, В.П. Мурат). Москва: Прогресс, 1968, 607 с.
16. Collier Cristopher. James Lincoln Collier. Decision in Philadelphia. New York: Random House, 1986, 271 p.
17. Hailey A. Overload. New York, 1986, 500 p.
3. Zubov A.V. (1975) The language means of realization the category of evaluation [O yazykovykh sredstvakh vyrazheniya kategorii otsenki v sovremennom anglijskom yazyke (na material anglo-amerikanskoj pressy)]: dys. ... kand. filol. nauk. Moskva, 1975, 174 p.
4. Aznaurova E.S. (1973) Essay of the stylistics of the word [Ocherki po stilistike slova] Tashkent: FAN Uzb.SSR, 401 p.
5. Vol'f E.M. (1985) The Functional semantic of evaluation [Funktsional'naja semantika otsenki]. Moskva: Nauka, 226 p.
6. Kotova O.A. (1983) Function of the predicative symbol in modern German. Structure and function of the syntactic units in modern German [Funktsija predikativnogo znaka v sovremennom nemetskom yazyke. Struktura i funktsija sintaksicheskikh yedinit v germanskih yazykah]. Gorkij, p. 57–63.
7. Salivonova O.O. (2006) Modern linguistics. Terminological Encyclopedia [Suchasna lingvistyka. Terminologichna entsyklopedija]. Poltava: Dovkillja-K, 716 p.
8. Vasilev A.M. (1990) Modern Linguistic Semantics [Sovremennaya lingvisticheskaya semantika]. Moskva: Vyssh.shkola, 175 p.
9. Sazonova N.M. (1969) Predicative structure in Modern English [Predikativnyje struktury v sovremennom anglijskom yazyke]. Kyiv: Rad. shkola, 142 p.
10. Shaw Irwing. Evening in Byzantium. Great Britain, 1976, 284 p.
11. Ostrovs'ka O.M. (2001) The linguo-stylistic means of realization of the category of evaluation (on the material of American fiction) [Lingvostylistichni zasoby realizatsii kategorii otsinky (na materialі amerykans'koj hudozsn'oi prozy)]. L'viv, 176 p.
12. Kolesnik S.N. (1988) The nominations of evaluation and its function in the text [Otsenochnyje nominatsyi i ih funktsionirovanie v tekste (na material anglijskogo yazyka)]: dys. ... kand. filol. nauk. Kiev, 155 p.
13. Admoni V.G. (1973) Syntax of modern German [Sintaksis sovremennogo nemetskogo yazyka]. L.: Nauka. Leningrad.otdel enie, 366 p.
14. Kuznetsov A.M. (1980) Structural semantic parametry in vocabulary: on the material of English language [Strukturno-semanticheskie parametry v leksike: na materiale anglijskogo yazyka]. Moskva: Nauka, 160 p.
15. Blumfild L. (1968) Language (translation from English by E. Kubryakov, V. Murat) [Yazyk (perevod z anglijskogo E.S. Kubryakova, V.P. Murat)]. Moskva: Progress, 607 p.
16. Collier Cristopher. James Lincoln Collier. Decision in Philadelphia. New York: Random House, 1986, 271 p.
17. Hailey A. Overload. New York, 1986, 500 p.

REFERENCES

1. Brandes M.P. (1971) The stylistic analysis [Stilisticheskij analiz]. Moskva : Vyssh.shkola, 127 p.
2. Arnold I.V. (1990) Stylistics of modern English [Stilistika sovremennogo anglijskogo yazyka (stilistika dekodirovaniya)]. Moskva: Prosveshchenie, 300 p.